

AMV Co. Inc. E-1-19
VIDA
ABK

Inv. br.

Tema

JEOPARDY

na strica Iliju DARDIGA obučara iz Donjih Karajzovaca

Rodjena sam 1917. godine u Donjim Karajzovcima, a udala sam se za Djurdja Kecmana 1935. godine u istom selu, ~~odgovo~~ u svom komšiluku. O stricu Miji znam za neke njegove aktivnosti u našem selu. On je živio u Beogradu, ponekad je dolazio da obidje rodbinu, a nekada je bio "špiiran", odnosno protjeran iz Beograda u Karajzovce. Dešavalo se da su ga i žandari iz Nove Topole otpremali za Beograd, jer je bio poznat kao opasan komunist i kao takav nepoželjan u selu.

Kad god bi Ilija došao kući u selo, donosio je knjige, a redovno je slao "Radničke novine" preko svoga majstora kod kojega je učio zanat JOHANA ŠTEMENA u Novoj Topoli. Znam da je Ilija (redovno kada je dolazio kući) održavao sastanke sa većim brojem seljaka iz našeg i susjednih sela i držao im predavanja. Ti sastanci su održavani u kući moga oca Glige Dardića - Ilijinog brata. Svaki put bila je puna soba seljaka. Jedan sastanak bio je masovniji, mislim da je bila jesen 1933. godine, a sa njime su došli iz Beograda Kristina Kovačević i Nikola Janković. Ovo znam, radi toga što nam je Ilija javio da sredimo kuću i da spremimo jednu malu sobu za spavanje. Znam da je bila puna soba i kuhinja ljudi i znam da su tada donijeli puno knjiga koje se nisu smijale javno čitati. Od tih knjiga ja sam pročitala: Mati od Gorkoga, Selo Dimitrovo, Umovanje zdravog razuma od Pelagića i još nekih Pelagića knjiga. Među knjigama je bio i Marksov Kapital, kao i mnogo drugih čiji su se imena više ne sjećam.

Na sastanku koji sam spomenula i koji sam posebno upam-
tela, jer sam ja posluživala i dočekivala te ljude kao goste. Bili
su sva braća Dardić: Gligo, Boško, Mile, Mijailo, Jovo i Branko,
Trivan Keeman, Djurdj i Ostoja Keeman, Dmitar Barać, Ljubo Mandić
bravar i otac mu Mihajlo, Djurdj Dmitrović, Stevo Ilić, kovač, Bo-
ško Šmitran, Karlo Bjela, Savo Šobota, Jožo Šukalo iz D. Karajzo-
vaca, Pavo Bojanović, Mijailo Vujičić i Ostoja Stajčić iz Gornjih

Karajzovaca, a iz Seferovaca su bili: Petar Sabljic, Milan Kelečević (Petrov), Milan Kelečević, stolar (Nikolin) i Mile Gerovac. Pored toga iz G. Mašića bio je Mijailo Topić kojega je dovela moja tetka Trivuna Kalajdžić rod. Vidović. Bila je to vrlo hrabra žena i znala je letke koje je donosio Ilija ubaciti u poštu i na druga mjesta, a u toku rata mnogo je doprinijela N.O. pokretu, jer je bila prije rata služavka kod švabe Friša i znala je dobro njemački pa smo je često slali u izviđanje. Ovom sastanku prisustvovao je iz Mrčevaca Miloš Raca i Mirko Raca, a iz Kukulja je bio Ljubo Obradović. Vjerovatno je bilo i više ljudi, ali sam ja ove ljude upamtila, sviju sam poznavala. Između njih se posebno isticao Ostoja Kecman koji ponekad nije dao žandarima da mu uđu u kuću i da mu je pretresaju. (Poslije svakog Ilijinog hapšenja žandari su pretresali kuće Dardića i Kecmana).

Takvi i slični sastanci su održavani češće puta, tj. kad kad god bi Ilija došao u selo. Sjećam se jednom da je došao kući uoči Božića tj. 6. januara 1934. godine i sutradan ujutro kada smo doručkovali došla su trojica žandara iz Nove Topole, Iliju svezali i odveli. On ih je dočekao smijući se, govoreći: "zar nećete sačekati da se bar dobro najedem, jer daleko je Beograd". Nisu mu dozvolili da doručkuje, nego ga odmah svezali govoreći: "Što si došao kad smo ti zabranili da dolaziš". Ilija je rekao: "pa vidite da sam došao za Božić", govoreći slobodno i smijući se sa žandarima. Moja majka je počela plakati našto joj je Ilija rekao da ne plače, jer to nije ništa.

Ja neznam koliko je puta Ilija hapšen, tučen i mučen. Pokazivao mi je nokte, gdje su mu zabijali ~~nokte~~ igle pod nokte. O tome može najbolje znati čiča Branko-Ilijin brat.

Slični sastanci su najviše održavani pred izbore, a takav jedan sastanak održan je u proljeće 1935. godine, kada je okupio seljake da ih obavjesti za koga će glasati. Poslije ovog sastanka Iliju su proterali u Beograd, a moga muža Djurdja su žandari zatvorili. Isto ova se ponovilo i 1938. godine.

Ja sam čula od strica Branka, brata Ilijinog da je Ilija jednom tako bio pretučen da su ga nosili u korpi za veš. Brano ga je često posjećivao, a jednom je čak ostao 15 dana u Beogradu dok mu nisu dozvolili da vidi brata koji je bio u Glavnjači.

Zaboravila sam napomenuti da su sa Ilijom dolazili u Karajzovce i Milovan Djurdjević, obučen iz Seferovaca (koji je tada kodje radio u Beogradu) i Vukica Jarić, radnica iz Kukulja, koja je radila u Beogradu.

Nova Topola
20.12.1981. godine

Recman Vida s.r.

Prepis teksta spravili:

1. Štafpić
2. Talić Jelena

TAGNOST. PREPISA OVJERAVA

Za A R H I V:
d i r e k t o r

(Nebojša Radmanović)